

A Nékám Plakett alapítása és első adományozása az MDT 80. Nagygyűlésén, 2008 december 15-én.

„Az életről az elmúlás jegyét csak az önzetlen munka törli le”

Nékám Lajos

Prof. Dr. Stephania Jablonska és Prof. Dr. Otto Braun-Falco: az első Nékám Plakett díjazottak

A Magyar Dermatológiai Társulat kiemelkedő egyénisége volt Nékám Lajos professzor úr (1868. június 4. – 1957. január 29.). Nevéhez fűződik az 1893-ban megalakult budapesti bőrgyógyászati egyetemi tanszék felvirágoztatása 1898-1939. között, amíg a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetem Bőr- és Nemikórtani Klinikájának megbízott, majd kinevezett igazgatója, 1930-31-ben az Egyetem rektora. Megszervezi az Egyetemen az addig az urológia és belgyógyászat tematikájában megemlített hivatalos graduális bőrgyógyászati oktatást, valamint kidolgozza és bevezeti hazánkban a bőrgyógyászati szakvizsga feltételeit.

Nékám Lajos a Magyar Dermatológiai Társulat alapító elnöke, aki 1928-1939-ig vezette a Magyar Dermatológiai Társulatot. Tagja volt a világ dermatológia ügyeit összefogó 11-es bizottságnak. 1935-ben a Budapesten megrendezésre kerülő IX. World Congress of Dermatology szervezője és elnöke.

1957-ben bekövetkezett halálának 50. évfordulóján, tanszéki utódjaként és a Magyar Dermatológiai Társulat elnökévé tettem javaslatot 2007-ben a Társulat vezetősége felé, az elmúlt 50 esztendőben méltatlanul elfelejtett nemzetközi hírnő bőrgyógyász egyetemi tanár emlékére a Nékám Plakett megalapítására. A tiszta ezüstből készült plakettet nemzetközileg elismert bőrgyógyászok részére, életművük méltatásaként évente legfeljebb egy esetben adományozhatja a Magyar Dermatológiai Társulat: a Plakett a Társulat legmagasabb kitüntetése. A Társulat vezetősége a javaslatot támogatta és 2007-ben a Társulat Közgyűlése egyhangúan, ellenszavazat nélkül elfogadta. Már ezen a közgyűlésen elhangzott *Jablonska* professzor asszony és *Braun-Falco* professzor úr neve, akiknek a méltatására a cikk további részében térek ki.

2007. és 2008. években az 1. és a 2. Nékám Plakett *Stephania Jablonska* és *Otto Braun-Falco* részére készült. A Plakettet Balázs József Tamás tervei alapján Szabó Géza ötvös mester készítette.

Az MDT a két bőrgyógyász óriás és elválaszthatatlan jó barát részére Boros Attila festőművésszel megfestette a Nékám Plakett átadásának ünnepi ceremóniáját: egy fiatal *Stephania Jablonska* és egy fiatal *Otto Braun-Falco* portréja, egymás mellett, egymás felé fordulva, középen a Nékám Plakett.

Felejthetetlen volt kettejük ünnepi beszéde, *Jablonska* professzor asszony szívből jövő, rögtönzött előadása a bőrgyógyászat szépségéről, a kutatómunka fontosságáról

és jókívánságai a magyar bőrgyógyászoknak. *Braun-Falco* professzor szavait elkértük és megkaptuk, és megtalálják gondolatait ezen ünnepi, jubileumi kiadvány sorai között.

Példás életútjuk, a bőrbetegekért és a bőrbajok ellen vívott harcuk, eredményeik lelkesítsék a fiatalokat, országokon és rendszereken átívelő barátságuk pedig legyen példa mindannyiunk számára.

Stephania Jablonska professzor asszony rövid életrajza

1920. szeptember 7-én született Varsóban. Elemi- és középiskoláit Varsóban, orvosi tanulmányait a Varsói Egyetem Orvosi Karán, majd Lwów-ban végezte 1942-ben. Leningrádban, Tudományos Akadémiai Patológiai Osztályán (1946), majd a Philadelphiai Egyetem Bőrgyógyászati Osztályán (1949)-ben bőrgyógyászati és bőrpáthológiai képzésben részesült.

1950-ben lesz Dr.med.Sc., majd 1951-ben habilitált a Varsói Orvosi Egyetemen, amelynek 1954-től tanszékve-

zető egyetemi tanára, az ulicza Koszikowa-ban levő Bőrgyógyászati Klinikán.

69 PhD és 24 docentúra vezetője, 1009 tudományos publikáció szerzője vagy társszerzője (elsősorban angol nyelven). 5 kiadást ért meg szakorvosoknak írt tankönyve, 6 kiadást orvostanhallgatóknak és szakorvosoknak (4 utolsó Chorzeliski T-vel együtt). Bőrgyógyászati szövettan (T. Chorzeliskivel), 2 monographiája sclerodermáról (lengyel és angol nyelven), 3 papillomavírusokról (G. Orth-val), számos angol nyelvű monographia társszerzője. A legmagasabb citációs index 1965-2004 között a klinikai orvostudományban (10190/877) és a második legnagyobb a medicinában.

Főbb érdeklődési területei:

A papillomavírusok onkológiai potenciája és immunológiája. Autoimmun és kötőszöveti megbetegedések. Autoimmun hólyagos kórképek. Scleroderma és pseudoscleroderma. A psoriasis immunpathogenesisise.

Főbb tudományos megállapításai:

Papillomavírusok:

Prioritás: a potenciálisan oncogén HPV-k azonosítása (Pasteur Intézetrel).

Az EVHPV szerepe az oncogenezisben az epidermodysplasia verruciformis modellben.

Epidermodysplasia verruciformis, mint HPV asszociált örökletes carcinoma (Robert Koch díj G. Orthval).

Scleroderma, pseudoscleroderma.

A szisztémás sclerosis különböző formái és immunológiai sajátosságai.

Elkülönítésük az atípusos és kevert kötőszöveti betegségtől Pseudoscleroderma: tryptophan és serotonin anyagcsere zavarai eosinophil fasciitisben.

Scleroderma szerű tünetek gyermekekben. A congenitalis facialis dystrophia leírása.

Az autoimmun hólyagos kórképek immunpathológiája (Beutner és Chorzeliski, USA).

A lineáris IgA dermatosis leírása felnőttben és gyermekben. A pemphigus erythematosusban az SLE szerű immunológiai leletek leírása. Az IgA pemphigus és herpetiform pemphigus leírása.

A psoriasis immunpathogenesisise (S. Majewskivel). A potenciálisan oncogén EVHPV: az immunpathogenesisiben és psoriasisban játszott szerepe.

39 bőrgyógyászati és 8 nem bőrgyógyászati társaság tiszteletbeli tagja, az MDT 1969-ben választotta tiszteletbeli tagjának.

A Német Leopoldina (1964), a Belga Királyi Tudományos Akadémia (1986) és a Lengyel Tudományos Akadémia Immunológiai bizottságának tagja (1962-1982). A Lengyel Bőrgyógyászati Társulat elnöke (1962-82, 1987-1995), jelenleg tiszteletbeli elnöke.

Számos nemzetközi díjai közül: Marchionini aranymedál (1992), EADV díj (1991), Katrl Herxheimer Medál (1999), Erch Hoffmann Díj (Bonn, 1999), az Osztrák Bőrgyógyászati Társaság Nagydíja (Bécs, 1999), Otto-Braun-Falco Medál (2007), EADV Tudományos Haladás Díja (2007).

Otto Braun-Falco (Dr. med. Dr.hc. mult.) professzor rövid életrajza

1922 április 25-én, Saarbrückenben született. Felesége (1951) Sissy Golling, fiuk Markus.

A Münster/Westfáliai Egyetemen (1942-43) és Mainzban (1946-48) tanult, közben háborús szolgálatot teljesít és hadifogságba kerül. A Johannes-Guttenberg Egyetemen, Mainzban szerzi meg 1948-ban a diplomáját, itt lesz szakorvos 1949-ben, majd habilitál 1954-ben az Egyetem Bőrgyógyászati klinikáján. 1955-ben főorvos, majd 1960-ban professzori kinevezést kap. 1961-ben hívják meg Marburgba, a Philipps Egyetem Bőrgyógyászati és Venerológiai Tanszékének élére. 1964-ben hívják a Kölni és a Heidelbergi Egyetemre, de csak 1966-ban hagyja el Marburgot, hogy átvegye a Ludwig Maximilian Egyetem Bőrgyógyászati Klinikájának vezetését Münchenben, ahol 1987-ig tanszékvezető egyetemi tanár.

Később hívják Bécsbe és Zürichbe, de Münchenben marad, ahonnan 1991-ben megy nyugdíjba.

Tiszteletbeli doktor a Genti, Marburgi, Berliini Humboldt Egyetemeken, valamint Liege-ben, és a Comenius Egyetemen, Bratislavában. A Bajor Szolgálati Érdemérem, Szociális Munkáért Bajor Érdemkereszt, a Felkelő Nap Arany Csíktól Szalagja (Japán), Német Köztársaság Nagy Szolgálati Érdemkeresztje (1993).

Számos tudományos elismerése közül: Hebra Aranymedál (1970), Marchionini Aranymedál (1982), Stephen Rothman Aranymedál (SID, 1986), Herxheimer Medál (1990), EADV Díj, ESDR díj (1996), ILDS díj 2001, valamint számos érdemérmét szerzett.

36 bőrgyógyászati társaság tiszteletbeli tagja, 1968-tól az MDT-nek is.

1967-82 között tagja és elnöke az International Committee of Dermatology (ICD)-nak. A Münchener Bőrgyógyászati Társaság első elnöke, az ILDS elnöke (1977-1982). Az ESDR alapító tagja (1970) és elnöke (1972-73). 1982-85 között a Német Bőrgyógyászati Társaság (DDG) elnöke. A XVI. Bőrgyógyászati Világkongresszus elnöke (Tokyo, Japán), tiszteletbeli elnöke a XVII. Világkongresszusnak (Berlin), 1990-95 között a Német Tudományos Akadémia Leopoldina elnökhelyettese. A X. EADV kongresszus tiszteletbeli elnöke (2001).

Tudományos munkássága a bőr ultrastrukturális vizsgálataival kezdődött, és a psoriasisra át a klinikai dermatológia szinte minden területére kiterjedt. Szinte mindannyiunk bőrgyógyászati alapkönyve, a „Braun-Falco”, melynek utolsó, 5. kiadását először itt, Budapesten vehet-

te kezébe a névadó szerző, mely ezen kötetben először ténylegesen felvette *Braun-Falco* professzor úr nevét.

Braun-Falco professzor úr beszédét, melyet a Nagygyűlésen a Nékám Plakett átvételekor tartott, teljes terjedelmében közöljük.

Tisztelettel köszönjük mindkettőjüket.

Álljanak itt az emlékezés végén *Nékám Lajos* szavai:

„Olyan a szellemünk, hogy egyedül a kultúrától, de csak az igazi kultúrától, nem hiúságunk vagy ábrándjaink kultiválásától várhatunk támogatást.”

Kárpáti Sarolta
az MDT elnöke 2007-2008-ban

Dr. Marcus Braun-Falco, Prof. Dr. Kárpáti Sarolta, Prof. Dr. Stephania Jablonska, Prof. Dr. Otto Braun-Falco

Nékám Plakett

Verleihung des Lajos Nékám – Preises der Ungarischen Dermatologischen Gesellschaft am 13. Dezember 2008 in Budapest/Ungarn

Hochverehrte Frau Präsidentin der Ungarischen Dermatologischen Gesellschaft, Liebe Frau Kárpáti,
Hochverehrte Spektabilität der Medizinischen Fakultät der Semmelweis-Universität, Sehr verehrte liebe Kolleginnen und Kollegen,
sehr geehrte Gäste und liebe Freunde,

ich bin überwältigt von dem heutigen Vormittag. Mir fehlen die rechten Worte des Dankes für diese große akademische Ehrung, welche mir die Ungarischen Dermatologen durch die Verleihung des neugeschaffenen Lajos Nékám-Preises zuteil werden lassen.

Wie kann ich meinen Dank am besten zum Ausdruck bringen? Ich meine primär mit einem Gedenken an den großen ungarischen Dermatologen, Professor Lajos Nékám, Gründer der Ungarischen Dermatologie seit 1928 sowie 1. Präsident der Ungarischen Dermatologischen Gesellschaft. Vor kurzer Zeit wurde er von Dermatohistorikern (Crissey, Parish und Holubar) auch als ‚Multilingualer World Traveler‘ bezeichnet. In der Tat war Professor Nékám durch exakte klinische Beobachtungen und Forschungen weltbekannt, auch nach seinen Gastaufenthalten in Wien bei Kaposi, in Berlin bei Lesser und Virchow, in Paris bei Besnier und Brocq sowie in London bei Hutchinson und Crocker, und in Hamburg bei Paul Gerson Unna. Er hatte also bereits weitweite Kontakte und Erfahrungen, als er gewählt wurde, im Jahre 1935 mit Beginn unheilvoller politischer Entwicklungen den 9. Weltkongress für Dermatologie in Budapest auszurichten, jenen Weltkongress, der allein durch das siebenbändige „Corpus Iconum Morborum Cutaneorum“ einen meilensteinartigen dermatologischen Eindruck hinterlassen hat. In über 40 Jahren hatte er die Gelegenheit wahrgenommen, in Klinik, Forschung und akademischer Lehre tätig zu sein und hat diese schicksalhaften Angebote in seiner Heimat auch international genutzt. So konnte er Studien im Ausland durchführen, wie in Italien, Russland, Spanien und in anderen Ländern. Frühzeitig hatte er erkannt, dass es wichtig ist, sich möglichst umfassend auszubilden, fortzubilden und naturwissenschaftliche Denkweisen und Labormethoden kennen zu lernen, um Erkenntnisfortschritte in der Dermatologie zu erreichen.

Sehr verehrte Kolleginnen und Kollegen,
in meinem akademischen Berufsleben darf ich heute auch auf viele stimulierende Beziehungen zwischen ungarischen und deutschen Dermatologen verweisen, und dabei erinnern an das akademische Motto meines Amtvorgängers in München, Professor Alfred Marchionini, der

nach dem schrecklichen 2. Weltkrieg, sowohl in seiner Tätigkeit als Lehrstuhlinhaber für Dermatologie und Klinikdirektor, aber auch als Rektor der Ludwig-Maximilians-Universität in München, stets den Grundsatz vertrat: **„Durch Wissenschaft und Forschung zur Freundschaft über Grenzen“**.

Wie Sie Alle wissen werden, wurde *Istvan Rothman* von *Lajos Nékám* die wichtige Funktion des Generalsekretärs für den dermatologischen Weltkongress 1935 in Budapest übertragen, bevor er dann bald nach den USA und speziell nach Chicago ausgewandert ist. Ich traf *Stephen Rothman* (1958) auf einem der hochgeschätzten „Montagna-Symposien für Hautbiologie“ in Providence/Rhode Island und hatte die große Ehre und Freude, ihn im Anschluss an seiner Wirkungsstätte in Chicago zu besuchen: Damals bot er mir sogar eine Forschungsstelle an. Durch seine faszinierende und faktenreiche Monographie **„Physiology and Biochemistry of the Skin“** – verlegt von der University of Chicago Press, hat *Stephen Rothman* bereits 1954 das Tor zur Experimentellen Dermatologie in Amerika welt aufgestoßen.

Lebhaft erinnere ich mich auch an den Ungarischen Dermatologenkongress „*cum participatione internationali*“ 1965 in Budapest, der von Professor F. Földvári mit seinen Mitarbeitern vorzüglich gestaltet wurde und ein absolutes „Highlight“ für einen jungen Dermatologen wie mich gewesen ist. Hier konnte man einen hervorragenden Internationalen Dermatologenkongress mit großartiger Präsentation erleben, der durch seine internationale Ausstrahlung viele Kolleginnen und Kollegen aus Europa in Budapest zusammenführte. Einige Kollegen wie die Professoren Spartacus Lapière aus Belgien, Josef (Seep) Tapeiner aus Wien, Heinz-Egon Kleine-Natrop aus Dresden und Karl Linser aus Berlin, damals DDR, Alois Memmesheimer aus Essen, Professor Putkonen aus Finnland, Frau Professor Stefania Jablonska aus Warschau sowie Professor Robert Dégos aus Paris waren zugegen und trugen durch wertvolle Diskussionsbeiträge zum ungewöhnlichen Erfolg dieser Dermatologen-Tagung bei, die mir heute noch als Maßstab für klinische Morphologie in lebhafter Erinnerung verblieben ist.

Es war mir stets eine große Freude, Kollegen aus Ungarn an der Münchener Klinik als Gäste oder Besucher zu erleben, darunter Professor László Török aus Kecskemét, Professor Lajos Kemény und Sándor Marghescu, der mich als hervorragender Kliniker von Marburg nach München begleitet hat, bevor er nach Hannover berufen wurde, und viele andere Gäste und Forscher, die für einige Zeit bei uns tätig waren. Unter ihnen denke ich vor

allen Dingen an Ihre jetzige Präsidentin, Frau Professor *Sarolta Kárpáti*, welche technisch höchst schwierige Methoden der Immunelektronenmikroskopie benutzt hat, um neue Erkenntnisse bei blasenbildenden Dermatosen und besonders bei Dermatitis herpetiformis zu gewinnen. Heute ist sie durch ihre diesbezüglichen Arbeiten weltbekannt und hochgeschätzt!

Kollegen aus Ungarn an der Münchener Klinik, welche freundschaftliche Beziehungen zu deutschen dermatologischen Ärzten gefunden haben, machten es mir möglich, durch wiederholte Besuche in Budapest freundschaftliche Verbindungen mit ungarischen Kollegen erleben und vertiefen zu dürfen, so mit den Professoren *Miklós Simon*, *Lajos Szodoray*, Professor *Rácz*, welcher letzterer mit Professor *Pastinsky* das großartige Handbuch über „Hautveränderungen bei inneren Erkrankungen“ verfasst hat. Auch den Vorgänger von Frau *Kárpáti*, Professor *Horváth*, haben wir wiederholt getroffen und manche von ihnen werden sich an die 5. Braun-Falco-Alumni-Vorlesung 2000 in Budapest erinnern, welche von *Johannes Ring* initiiert und in der Universitäts-Hautklinik dankenswerterweise von Professor *Horváth* realisiert wurde und viele freundschaftliche Verbindungen vertiefen ließ.

Schließen möchte ich mit von mir wiederholt zitierten Worten von *Oscar Gans*, dem früheren Ordinarius in Frankfurt, welcher bereits 1951 auf dem 2. Fortbildungskurs für praktische Dermatologie und Venerologie in München mahnend festgestellt hat: „**Dermatologie wird Morphologie sein oder wird nicht sein!**“. Dieser Aufruf hat gewiss heute noch Priorität und wurde auch in Ungarn offenbar stets beachtet. Ohne subtile makroskopische und

mikroskopische Morphologie kann Dermatologie nicht gelehrt oder erlernt werden. Freilich genügt auch dies allein heute nicht mehr. Die letzten 50 Jahre haben gezeigt, dass die Forschung unter Einsatz naturwissenschaftlicher Methoden und Techniken wie der Immunhistochemie, Elektronenmikroskopie, Mikrobiologie, Molekularbiologie und Molekulargenetik und anderes notwendig sind, um neue Erkenntnisse über die Ätiopathogenese von Hauterkrankungen zu gewinnen, um unsere Patienten besser behandeln zu können.

Diese zeitgemäße Dermatologie vertritt auch Ihre Präsidentin, Frau Professor *Sarolta Kárpáti*.

Last but not least, freue ich mich ganz besonders, dass auch die „Grande Dame de Dermatologie“, Frau Professor *Stefania Jablonska* aus Warschau heute die großartige Né-kám-Ehrung erfährt, haben wir Beide doch seit 1956 auf nationaler und internationaler Ebene viel gemeinsam für die Dermatologie erwirken können, gewiss unter zeitweise schwierigeren Umständen. Herzlichen Glückwunsch Stefania!

Meine sehr verehrten Damen und Herren, der heutige Tag wird mir als akademischer Festtag für immer in meinem Gedächtnis verbleiben. Ich danke Ihnen für Ihre außerordentliche Ehrung und die große Freude, die ich mit diesem neu geschaffenen Preis erfahren darf.

Der Ungarischen Gesellschaft für Dermatologie und ihren Mitgliedern wünsche ich eine erfolgreiche Zukunft.

Vivat, crescat et floreat dermatologia ungarica!

Ihr *Otto Braun-Falco*
München